

COLUMN

WOUTER LAUMANS

Tv maken is gillend duur

Als het op de lokale televisiezender AT5 aankomt, ben ik bevooroordeeld. Toen ik nog mager was en getooid was met een weelderige haar- en de jonge ambitieuze verslaggevers die voor het tv-station het stadnieuws versloeg. Een geweldige tijd.

Bij AT5 hoefde je niet te werken. Bij AT5 mocht je werken. In mijn herinnering gebeurde elke dag wel wat. Krakersellen, liquidaties, de begrafenis van Herman Brood, het huwelijk van Willem-Alexander en Máxima. We gingen overal op af. Met de regelmaat van de klok maakten we nieuws dat door de landelijke media werd overgenomen.

Wat ook werd overgenomen waren medewerkers. Bekende gezichten als Debby Petter, Sascha de Boer, Rik van de Westelaken, Mariëtte Tweebeke en Merel Westrik, allemaal begonnen ze ooit bij AT5. De Gideonsbende was een soort Ajax in mediawereld. Hofleverancier van Hilversum.

Jaar na jaar kreeg de redactie te horen dat er gesneden moest worden in de kosten. Altijd en eeuwig was er geldgebrek. Na elke nieuwe bezuinigingsronde werd er in café Schiller uitbundig afscheid genomen van hen die weg moesten. Nadat er was uitgehuld begon de redactie opnieuw. De armoede maakte creatief. Ondanks het beperkte budget werden er steengooie programma's gemaakt. Bij heel veel

Plan C-Amsterdam is zó onrealistisch...

Amsterdammers stond AT5 dan ook gewoon op kanaal 5 geprogrammeerd. Dat was vroeger.

Inmiddels zijn ze bij de stadszender tig bezuinigingsrondes verder. Anno 2019 wordt AT5 voornamelijk online bekeken. Voor veel Amsterdammers geldt de zender nog steeds de belangrijkste nieuwsbron van de stad. Maar er is een kaper op de kust. C-Amsterdam, een initiatief van documentairemaker Mildred Roethof en organisatieadviseur Anne-Mieke Semmeling, wil meedingen naar de zendmachtiging. Met een sprankelend plan dat bol staat van de mooie ideeën hebben Roethof en Semmeling de commissie die de gemeente adviseert, weten in te pakken.

Het klinkt ook goed. C-Amsterdam belooft te komen met 'vernieuwende programma's met nieuwe talenten en gezichten, documentaire reportages en pakkende (realty) formats.' Een beetje het AT5 zoals het in mijn tijd was. Toen hadden we nog een budget van bijna 9 miljoen. C-Amsterdam wil dit gat opvullen met 'stijgende reclame-inkomsten'. Dat terwijl de advertentiemarkt onder enorme druk staat. Vraag dat maar aan RTL.

Het plan van C-Amsterdam is zó onrealistisch dat ik vind dat de twee initiatiefnemers eerst een paar jaar stage moeten lopen bij het huidige AT5 voordat ze überhaupt mee mogen dingen naar een zendmachtiging. Maar ik ben natuurlijk bevooroordeeld.

JAN SIX OP BRES VOOR TULPBOEK

'Wat echt Nederlands is, zou in Nederland moeten blijven'

De befaamde Amsterdamse familie Six, die door vererving in een tientallen kamers tellend pand aan de Amstel woont met een kunstcollectie van onschatbare waarde, zit met een dilemma: zonder bijdrages van onder meer de Staat kan het niet bijeen worden bewaard blijven. Jonkheer Doctor Jan Six van Hillegom spreekt zich voor het eerst uit in de media over het belang van cultuurbewoud, want er dreigt een zeer zeldzaam boek naar het buitenland te verdwijnen.

door Kooisje Mulders

De Amsterdamse geschiedenis komt nergens zo tot leven als op Amstel 218. In het huis uit 1664 is het interieur door de eeuwen heen amper veranderd. Er doorheen lopen, levert het ene na het andere moment vol verwondering op. Het hoogtepunt van de collectie is het schilderij van Rembrandt van voorvader Jan Six I.

Het portret wordt door velen beschouwd als het technisch beste werk van de wereldberoemde grootmeester en hangt 'gewoon' in de zijkamer. Het wordt omringd door werken van Frans Hals, Albert Cuij, Pieter Saenredam en collageschilders. 'Ja, we hebben de hele Pijp aan de muur', merkt Six op. Eenmaal nergens gestreken in de monumentale keuken, geheel bekleed met Delfts blauwe tegels, steekt de heer des huizes van wal.

Nooit eerder gaf de tiende generatie Jan Six - bouwjaar 1947 - een interview over politieke zaken, maar de ras-

'We hebben de hele Pijp aan de muur'

complete exemplaar, waarbij namen en prijzen worden vermeld. Dat maakt het uniek. Toen ik hoorde dat mijn familieleden het wilden verkopen, ben ik meteen in actie gekomen om het voor Nederland te behouden.

Jan Six benadrukt zijn punt: 'Ik moet er niet aan denken dat straks een of andere Arabier of Amerikaan in ons Tulpboek zit te bladeren en dat we het zelden of nooit meer terug zien. Terwijl ik het hier aan bezoekers laat zien en met plezier wil uitleenen aan musea om tentoon te stellen.'

de met de eerste Jan Six. Het boek bestaat uit 104 handgeschilde prenten van Jacob Marrell en toont de duurste tulpen uit die tijd.

Tegenwoordig is er weinig speciaals aan tulpen, maar in de zeventiende eeuw lag dat compleet anders. Six: 'Vooral de rood-wit geteekende tulpen gingen over de toonbank voor een godsvertale keuken, geheel bekleed met Delfts blauwe tegels, steekt de heer des huizes van wal.

De vraag dient zich aan waarom de familie Six -

ogenschijnlijk een welvarende familie - het niet zelf koopt. Het dilemma van de familie komt ter sprake. Six: 'Dat is simpel, noch ik, noch mijn familieleden hebben het geld om de neven uit te kopen. Alle bezittingen zijn ondergebracht in stichtingen, die een financiële bijdrage ontvangen van de overheid voor de exploitatie met de doelstelling om alles bijeen te houden zonder te verkopen of te belenen.'

Hij hoeft niet op te staan om het Tulpboek voor Nederland te redden. 'Maar ik steek mijn nek uit en heb op eigen initiatief een lening afgesloten. Ik heb tot het einde van dit jaar de tijd om het terug te betalen. Inmiddels heb ik 33 liefhebbers bijeen. Ik moet praten als Brugman om mensen zover te krijgen om te schenken, maar, heel eerlijk, als ik voor december niet de 104 liefhebbers bij elkaar vind, is het boek misschien ook niet waardevol genoeg om hier te blijven. Dan heb ik het dus verkeerd ingeschat.'

Om het Tulpboek over te geven en te delen met het publiek is er een publiekversie ver-

Het felbegeerde Tulpboek (boven) ligt op Amstel 218. De Amsterdamse kunst- en cultuurgeschiedenis komt nergens zo tot leven als op Amstel 218. In het huis uit 1664 is het interieur door de eeuwen heen amper veranderd. Er doorheen lopen, levert het ene na het andere moment vol verwondering op. Het hoogtepunt van de collectie is het schilderij van Rembrandt van voorvader Jan Six I.

de met de eerste Jan Six. Het boek bestaat uit 104 handgeschilde prenten van Jacob Marrell en toont de duurste tulpen uit die tijd.

Tegenwoordig is er weinig speciaals aan tulpen, maar in de zeventiende eeuw lag dat compleet anders. Six: 'Vooral de rood-wit geteekende tulpen gingen over de toonbank voor een godsvertale keuken, geheel bekleed met Delfts blauwe tegels, steekt de heer des huizes van wal.

De vraag dient zich aan waarom de familie Six -

ogenschijnlijk een welvarende familie - het niet zelf koopt. Het dilemma van de familie komt ter sprake. Six: 'Dat is simpel, noch ik, noch mijn familieleden hebben het geld om de neven uit te kopen. Alle bezittingen zijn ondergebracht in stichtingen, die een financiële bijdrage ontvangen van de overheid voor de exploitatie met de doelstelling om alles bijeen te houden zonder te verkopen of te belenen.'

Hij hoeft niet op te staan om het Tulpboek voor Nederland te redden. 'Maar ik steek mijn nek uit en heb op eigen initiatief een lening afgesloten. Ik heb tot het einde van dit jaar de tijd om het terug te betalen. Inmiddels heb ik 33 liefhebbers bijeen. Ik moet praten als Brugman om mensen zover te krijgen om te schenken, maar, heel eerlijk, als ik voor december niet de 104 liefhebbers bij elkaar vind, is het boek misschien ook niet waardevol genoeg om hier te blijven. Dan heb ik het dus verkeerd ingeschat.'

Om het Tulpboek over te geven en te delen met het publiek is er een publiekversie ver-

€750.000

Dat is het bedrag dat Jonkheer Doctor Jan Six van Hillegom bijeen wil zoeken voor behoud van het Tulpboek in Nederland.

Jan Six X zit in zijn huiskamer voor het portret van voorvader Jan Six I, dat geschilderd is door niemand minder dan Rembrandt van Rijn zelf. FOTO: KOOISJE MULDER

schenen met verhalen over de tulphistorie van onder andere Geert Mak. Het zijn initiatieven rond een vindingrijke familie, die dan wel, dan niet aan regels vastzit. Six: 'In Nederland hebben we geen duidelijke wetgeving over wanneer een cultuurovergang belangrijk is om te behouden. Er is in 1984 een wet aangenomen met een lijst van kunstwerken waarmee zonder ministerieel goedkeuring niets mag gebeuren, dus ook geen verkop van het buitenland. Op die lijst staan ongeveer twintig voorwerpen van onze collectie.'

Toentertijd, 35 jaar geleden, was dat een aardige eerste regelgeving vanuit het oogpunt van de Staat. Six: 'Maar niet vanuit de be-

zitter. Wat tegenwoordig noodzakelijk is, is een visie. Mijn mening is: wat echt de Nederlandse historie betreft, zou in Nederland moeten blijven. Geschiedenis maakt een land rijk. Daarbij zou de overheid kunstbezitters niet moeten vertellen wat ze wel of niet mogen, maar vragen hoe ze met elkaar in overeenstemming kunnen komen. De veelbesproken verkoop van de tekening van Rubens (voor 6,2 miljoen euro op Amerslag, red.) door Prinses Christina is aanleiding geweest om een commissie samen te stellen onder leiding van Alexander Pechold, die onderzoek doet naar betere bescher-

ming van cultuurovergangen. Hopelijk komt daarmee een nieuwe kijk op het behoud.' Het gesprek wordt ineens onderbroken door de deurbel. 'Ah, daar zijn de eerste bezoekers van de dag,' veert Six op uit zijn stoel. 'Dat is namelijk ook het ideaal van de familie, om Collectie Six te delen met het publiek en

even later vraagt om boeken te signeren. 'Bezoekers vinden het een bijzondere ervaring om eerst de Rembrandt van Jan I te aanschouwen en vervolgens Jan X in levende lijve te zien. Binnen de familie noemen wij dat geksheerd een Ardis-momentje, oftewel aapjes kicken.'

Het is de keuzerijde van in zo'n collectie wonen. Six schouderophalend: 'Maar dit is mijn wief, veel keuze heb ik niet. Ik heb het altijd als mijn plicht gezien om er zorg voor te dragen. Mijn vrouw roept soms: 'Het huis en de collectie zijn jouw maitresse'. En ze heeft gelijk, het gaat te vaak voor...'

Grappend: Het is wel een tijdrovende en kostbare vriendin.'

HELPEDE HAND VOOR VISWINKEL

AMSTERDAM • Er is een crowdfundingactie gestart, zodat de geplaaide viswinkel The Seafood Shop, zijn juridische strijd tegen de gemeente Amsterdam kan voortzetten.

Initiatiefnemer is Erwin Bakkum. Hij hoopt binnen twee weken 50.000 euro bij elkaar verzameld te hebben. 'Dinsdagavond zag ik op Facebook het bericht dat ze de zaak gaan sluiten. Dat heb ik gedeeld op mijn eigen pagina. Daar werd een crowdfunding gesuggereerd om de zaak financieel te ondersteunen. Die opmerking werd zo vaak 'geliked', dat ik besloot om het zelf te gaan doen. De viswinkel staakt de strijd tegen de gemeente omdat de inkomsten van de zaak een dure juridische strijd niet rechtvaardigen.

Bakkum is zelf klant bij de viswinkel. 'Ik kom er regelmatig', zegt hij. 'Het is heel erg fijn dat er weer een gewone winkel zijn deuren opene in de buurt. Maar ze mogen geen haring fileren in de zaak en

Doel is om 50.000 euro in te zamelen

Volgens de gemeente Amsterdam mag er in de viswinkel geen eten voor directe consumptie worden verkocht, omdat de zaak in een pand zit waar slechts een detailhandelsbestemming op zit.

Een buurtwinkel mag volgens het zogeheten Voorbereidingsbesluit wel. 'Als je het voorbereidingsbesluit leest, zie je dat winkels voor de lokale bevolking juist worden toegejuicht', zeggen de uitbaters van van de viswinkel. 'Het besluit is er niet op gericht om een buurtwinkel weg te jagen. En het is ook niet zo dat het rondom de Leidsestraat vol zit met viswinkels.'

Bakkum: 'De bedoeling van de nieuwe regelgeving is om in de binnenstad de toeristische winkels aan te pakken. Ik ben niet tegen dat beleid. Maar nu wordt iedereen over een kam geschoren en lijden de goeden onder de kwaden. Dat is een stuk onrecht.'

In de eerste 24 uur werd 3600 euro ingezameld.

ONDERZOEK NAAR PARTICULIER BEZIT

AMSTERDAM • Onder leiding van oud-politicus Alexander Pechold buigt een onlangs opgerichte commissie zich over de bescherming van waardevol cultureel erfgoed in particulier Nederlands bezit. De commissie onderzoekt in hoeverre de huidige wetgeving voldoet en of de aanwijzingscriteria voor de lijst met beschermd erfgoed nog adequaat zijn.

Sinds 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van kracht, die voorkomt dat voorwerpen en verzamelingen in particulier bezit van bijzondere cultuurhistorische, wetenschappelijke of uitzonderlijke schoonheid - verloren gaan voor Nederland. Als een voorwerp onverkocht wordt geacht, kan het voorwerp geplaatst worden in de register be-

schermde cultuurover-

Cultuurminister Van Engelshoven verwacht van de commissie een advies over de vraag of het huidige wettelijk kader nog adequaat is om belangwekkend roerend erfgoed in particulier bezit voor Nederland te behouden en te verlenen of de criteria voor het verlenen of de aanwijzingscriteria. Er wordt tevens onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de criteria voor het verlenen of de aanwijzingscriteria. Het advies van de commissie wordt dit najaar verwacht.